

GU BHPF' KAM UA'NA'N GU PAABLO
NAT TU UA'ÑXI GU
TIMOTEO

Gu Paablo na ba ñio'kdha' gu Timoteo

1 ¹ Aañ Paablo nañ jir nobii'ñ guch Xoi'kam, nat gu' gu Dios jiñ a'm ti tiigik pu chu'm ki'n jiñ dhai, dhi' nat jaroi'ch uañ guch ua'tulhdhara' gook dit guch Xoi'kam, dhi' nach jaroi' buiñor jix biiñak xib. ² Ba' aañ tum ua'ñxidha' bhaan dhi'ñi u'uan aapi' Timoteo nañ ja'p jum ilhii'ñ nap jir jiñ mar, na pich gu'ñ a'm dir maat na jax ja'k jix bhaai' nap buiñor jix biiñak ka' guch Xoi'kam, ba' pui mi' pui' tu daa'ñchu' ap na jax aañ. Ba' guch Gi'kora' Dios gio gu G'e'kam Jesus jich Xoi'kam xim joi'mdat jum a'm ti niidhidhat jum tajaanhdhidha' am jum jur am gui' nap ki'n jix io'm jum biiñkadidha' ja bui, gio gui' nap ki'n jum guguuxdhat cham jax jum aagit jix bhai'm taatit oirida'.

Gu Paablo na ba aagi'ñdha' gu Timoteo
na jax ja'k tu duñia' mu Eepeso

³ Aap mi' pix ka oirida' Eepeso na ñich jax soi' xim tiidak na ñich ba jii Masedoonia ja'k. Aap bhai' ka ja soo'mchulhi'ñka' jai' dhít guch Xoi'kam jiiigi'ñdham nam cham maakam ja iatgidha' gu jai'. ⁴ Ja'p jap ja titdada' nam cham tu'p jum buixi'ñdha' nam jax tu jimdat gu bijik dir kam jich bopxi, na gu' dhi' bhaamdara' pix ba ua'. Bhaan ji ñiokboi pix cha'tak jimia' am gu' no' mit bhaan ba ji chu a'ga, cham tu' na iam ja palhbuidha' nam jax ja'k bhaan xim guguuxdhaix io'm mi' pui' ba jiiimda' na jax jix aa' gu Dios.

⁵ Jax dhui na cham tu' kam aa' nach bhaan titii'ñchoka' gu tu' bijik dir kam, ja'pji dai nach xich jajoi'gi'nda' biix ji'ma'n. Dhi' pu chu'm tu ua'pu no'ñ jix kii'p jum duukam bhaan jurtikat pui' ba duñiim, nañ cham tu' gux buam jum duukam bhaan ka jurtika', gio nañ silhkam ti jiiigi'ñdhat buiñor jix biiñak ka' guch Xoi'kam. ⁶ Jai' dhít gui' nach maap tii kach dhaa'ñchugit pu'ñi biix aixim jim aagik bhaan pix ba ñiokbo am, pu cham tu' mi chiigim am siam tii bhaan ñiokbo maakam ji chi ilhdhat, bhaan pix mai' ba suulh jamit. ⁷ Jix maatim xi kai'chdha' am tii nam pai' dhuuk ba ji chu a'ga na jax chu aagix na tu ua'ñix gu ñio'ki'ñ gu Dios, gu' ji nam gu' pu cham maatit kækæt jup kai'chdha'. Pui' tii xi ja titdada' am gu ja'tkam na maaxik jir silhkam pui' nam jax ilhii'ñ, gu' ji na gu'r gama ja'k ka'.

⁸ Jix maat ich dho nam aa' nach mi' pui' jimia' na ji'k jax tu aagix na tu daaxix gu ñio'ki'ñ gu Dios, dai ji na gu' mi' pui' na jax pik kai'ñkam

jup jum kai'ch, cham tu' nach jax ilhii'ndha' diilh. ⁹ Kani nach jix bhai' xich ga'ngada' na cham tu'm aa' na jaroi' ja aagi'ndha' na jax ja'k tu aagix gui' nam cham tu'x buam tu bua, gu' gui' ji nam aa' nam ja aagi'ndha' nam jix buam tu bua, gui' nam cham mi' pui' jimiik ka', nam cham ti jiiigi'ndha', nam gammiji pix jum ua'tulhi'n, gio nam pu cham tu' ka'm nii'n gu Dios, gio na ni jax chu'm jai'x xidhuu'n kam na nai'x chu jai'ch kum cham tu' ka'm ti nii'n. Gio gui' nam ja tataat ja koo'n piam gu ja nanaan, biix gui' nam jik jir tu koo'n kam. ¹⁰ Gio gui' nam mui' ja biim boppo gu u'uub, piam gu u'uub gui' nam mui' ja biim boppo gu chichio'n. Gio gui' nam dai chichio'n maap boppo nam pui' ji dhui na maadit jir ubii ka', piam gui' nam dai u'uub maap boppoda' nam pui' ji dhui ip na maadit jir chio'n ka'. Gio gui' nam ti iixdhat gu jai' ja'tkam maakam ja'k ja ga'ra' nam tu ja juantu'nda' pui' cham ji ja namkidhat. Gio gui' nam jix ia'tbi' nam pui' xi kai'chdha' nar silhkam, sia kum gu'x maat na cham jir silhkam. Sia gui'n ja aagit jup kai'ch nam mi' dhir maakam duñiidha' na jax cham jir silhkam gux bhai'm kai'chdham ñi'ook na silhkam tu a'ga. ¹¹ Dhix bhai'm kai'chdham ñi'ook na silhkam tu a'ga, dhi'r di' gu ñio'ki'n guch Xoi'kam. Diilh guch Xoi'kam jich aagi'n nach jax ja'k duña' nach ba' cham jimia' mu ja'k nach pai' gammiji pup jich chulhi'ndha', dhi' nañ jax chu'm bhaan tu a'ga aañ, nat gu Dios jix dhaam kam jiñ chia nañ nai' tu a'ga'.

Gu Paablo na ba taxchaabgidha' gu Dios

¹² Taxchaabgi'n iñ aañ gu Gekam jich Xoi'kam, nat gu'x kii' maa'nkam jiñ chiigik tujuandam tugi'n ki'n jiñ dhai, gio ba' nat jiñ guguux nañ pu tu duña' na jik jax jix aa', ¹³ sia kuñ gu' biipi' dir giilhim jix bhaamut ka a'gada', ganai' biix aixim jañ ai'chuxdhat a'gada' na jax cham jir am kat nañ pu kai'chdha'. Gam nañ ja da'ngit ja kukpada' gui' nam buiñor ti jiiigi'ndha', giilhim jañ xi ja titdat. Gu' ji nat gu' siamri xiñ joi'mdak jiñ chii gu Dios sia pu chu'm giilhim jix ua'tulhdhix kam, nañ gu' chakui ti jiiigi'ndha' buiñor guch Xoi'kam, pu cham mat ka' iñ no'n jix buam jum duukam bhaan jup tui'ka'. ¹⁴ Gu' ji nat gu' gu Dios gekam ki'n xiñ joi'mdak jiñ a'm ti tii, jiñ chajaan gui' nañ ki'n buiñor bax biiñak ka', gio gui' nañ ki'n bax jajoi'gi'nda' gu jai'. Sia aap pu chu'm jum a'm tajaa, nach gu' buiñor ba ti jiiigi'n guch Xoi'kam, maap maa'n ñi'ook jup duuk ich ba'.

¹⁵ Jum aa' nam biix gu ja'tkam ti jiiigi'ndha' na silhkam maaxik ja'pni tu tu'ii': Guch Xoi'kam pu kai'ñkam pix bha jii ya' dhi oi'nga'n na ba' ya' ja uañdha' gu ja ua'tulhdhara' gu ja'tkam nam ba' cham ka jimia' nam pai' gammiji mi' pup jum tulhi'ndha'. Aañ pik jir di' kat nañ giilhim jix io'm jix ua'tulhdhix kat. ¹⁶ Pu'ni dhuuk ba' gu Dios xiñ joi'mdak jiñ chii na ba' dhi' bhaan matgilhia' nat guch Xoi'kam pu kai'ñkam jum tulhii. Aañ ba' ja'p ji buusan nañ jir ja booi'chu' gu ja'tkam, na mit gu'n chiigik

jup ba ti jii'ñ jai' dhit gui' nat ji'k Dios ja a'm ti tii nam ti jii'ñdha', nam ba' mi' dhir buiñor bap tui'ka' gammiji. ¹⁷ Jum aa' ba' nach dai dhi' buiñor tu daandat ge'kamtu'nda' gammiji cham aagix kam, na gu'x io'm jir ge'kam, cham tu mumki, gio na cham maax. Gio daipu' dhi'x jai'ch gu Dios. Maaxik jir pui' moo.

¹⁸ Ba' aap Timoteo nañ ja'p jum ilhii'ñ nap jir jiñ mar, xim guguuxdha' ap nap jix io'm xim biiñkada' buiñor guch Xoi'kam. Xi kiikgida' ap nap mi' pui' xi jimda' na jax jix aa', na gu' dhi' ja'p ji buusan nap bhaan tu kokdatu'. Pui'p ja'k duiñchu'nda' na pich jax ja'k ja kai na mit tum daañxi buiñor gu Dios guch Xoi'kam jii'gi'ñdham. ¹⁹ Jai' dhit nam tii buiñor kax biiñak kat guch Xoi'kam, xib cham tu' kap jum buixi'ñ am buiñor, na gu' dai na mit maakam jim aagik mu ja'k bhaan ba tu daa'ñchu' na tu' cham kii' ka'm nii'ñ gu Dios. ²⁰ Gu Imeneo gio gu Alijaanru pui' ja'k tu ja duiñchu'. Aañ xi ja nii'ñ pix na pu ja dooda' gu ja'ook nam ba' mi' xi machia' na cham bhai' nam giilhim ai'chuxdhat a'gada' gu Dios.

Gu Paablo na pui' ba ti'ya' nach ja a'mkam tu daanda' biix gu ja'tkam

2 ¹ Biix jañ pu jam titda na pim ji'k buiñor ti jii'gi'ñ guch Xoi'kam na pim siamri soi'm ilhdhat ja a'mkam tu daanda' buiñor gu Dios biix gu ja'tkam, sia gui' nam cham ti jii'gi'ñ buiñor, na ba' cham tu' biix aixim ja a'm jum aa'nda'. Xi taxchaabgidhat japim ip ba' na bha tuch joochxi'ñ gu tu' nach pu'ni taanda'. ² Biix japim tu ja daañxi'ñdha' nam jix bhai'm taatit tu oi'ñka' gui' nam ge'gerkam ki'n daraa ya' dhi oi'ñga'n nam ba' cham ti jigialhchu'nka', gio ba' nam cham jich juanda' aach nach buiñor ti jii'gi'ñ guch Xoi'kam, nach ba' cham tu' bhaan jax jich aagit mi' pui' jiiimda' na jax jix kii' ka'm nii'ñ gu Dios. ³ Pui' ja'k jix aa' gu' gu Dios gui' nat jich boosolh nach mu ja'k ba bhiichgit nach pai' gammiji git mi' pup jich chulhiiñdha', nach pu'ni biix pix ja a'mkam tu daanda' gu ja'tkam. ⁴ Na gu' gu Dios jich Gi'kora'x aa' nam biix gu ja'tkam mi' pui' jimia' na jax jum kai'ch gu ñio'ki'ñ na silhkam tu a'ga na ba'x bhai' tu ja jimia'. ⁵ Na gu' maa'n pix jix jai'ch gu Dios, cham tu' mui'. Gio maa'n pix jup jix jai'ch guch Xoi'kam na pui' ja duñia' biix gu ja'tkam nam maa'n ñi'ook bap duuka' buiñor gu Dios, ba' mi' dhir gammiji buiñor bap tui'ngida' am. ⁶ Nat gu' guch Xoi'kam diilh maaxik jum kii na mit mua, pu'ni ja'k jich a'mkam tu namki guch ua'tulhdhara' gui' nach ji'k pu'ni mi' pui' jiiim na jax jix aa', ba' cham tu' mu ja'k ka bhiiya' ich nach pai' gammiji git mi' pup jich chulhiiñdha'. Yammi pu dhuuk pui' tu duu gu Dios nat pai' dhuuk tu dai diilh na pui' duñia'. ⁷ Dhi' pu chu'm jañ ba' aañ bhaan tu a'ga, nañ gu'r nobii'ñ guch Xoi'kam. Gui'ñ chia nañ pui' ja'k nai' tu ja a'gidha' gu ja'tkam gui' nam cham jir Israel kam, pui' ja titdaim iñ nam dai gui' buiñor pix ja'k bax biiñak ka'. Jir silhkam nañ jir nobii'ñ guch Xoi'kam, cham tu' nañ pui' pix kai'ch.

⁸ Ba' aañ pu kai'ch nam gu chichio'ñ tu daanda' buiñor gu Dios pai' na pix dhir maap jim jumpadai, xi baapmi'ñdhat am gu ja noonob, gio nam cham jix buam jum duukam bhaan jujurtikat, ni kum cham bhaak ka' jai' ja bui, ni kum cham tu' bhaan ñiokboix ka'. ⁹ Ba' gu u'uub aañ jix aa' ip nam ja'xchudhix kam pix jix bhai'm duuka', na ba' dhi' bhaan jix maati' ka' nam soi'm ilhii'ñdha'. Nam pai' dhuuk jum gaxbuda', ja'xchudhix kam pix nam jix bhai' buada' gu ja kuup, cham tu' na xi' bhai'bhixim. Gio cham jir am nam tu xialhich ka' gux dha'ram namkim, ni gu jajannulh kum tu aa'nka' gux dha'ram namkim. ¹⁰ Gu' ja'pji nam biix aixim jix bhai'm duukam xip tu duñiidha' na jax jix kii' ka'm nii'ñ gu Dios, ba' dhi' pui' bam kai'ch nam jix bhai'm duuk. Pui'm ja'k xi chu duña' gu u'uub na jax ja'k bhaan jix maati' ka' nam dai gu Dios pix buiñor soi'm ilhii'ñ ja i'ii'mda' bhaan. ¹¹ Gio ba' nam tu' ka'm ja nii'ñdha' gu chichio'ñ jax ñam kai'chdha', *tə kəəkə*'m pix, ¹² cham tu' nam ja'kbui' kat tu ja aagi'ñdha' nam jax ja'k tui'ñgida'. Na gu' no'm ja'kbui' kat tu ja aagi'ñ, dhi' bhaan gampai' pix ba ja ilhii'ñdha' am, gu' ja'pji nam cham ñiokda' no'm tu a'ga gu chichio'ñ. ¹³ Nat gu' gu Dios biipi'p duu gu Adaan, cham tu' gu Eeba. ¹⁴ Ni kut cham gu Adaan tu'm da'p duu na mit ba'm ua'tulh, gu' gui' ji Eeba nat iatgidhak ma'iich gu ja'ook. ¹⁵ Ku gu' cham tu' mu ja'k bhiiya'm ji gu u'uub nam pai' gammiji mi' pup jum tulhii'ñdha' no'm mi' pui' xi jiim na jax ja'k jum aa' nam mi' pui' jiimda' nam jir u'uub, gio ba' no'm mi' pui' xi jiimit buiñor jix biiñak guch Xoi'kam, nam jix u'uañ jup tui'ñgida', gio nam jix chu joi'gi'nda'.

Gu Paablo na ba tu aa'nda' na jax ja'k jum aa' nam tu jimda' gui' nam biipi' dir gu'kat ja guguuxi'ñdha' guch Xoi'kam jii'gi'ñdham

3 ¹ Jir silhkam dho na ja'pni tu tu'ii': No' jaro'i' pui'm aa' na biipi' dir kiikat ja guguuxi'ñdha' guch Xoi'kam jii'gi'ñdham, dhi' joidham jir jix kii'p jum duukam gu jaro'i' no' pui'm aa'. ² Dai nam aa' na joidham jir jix bhai'kam ka', nam cham jix bhaamki'ñdha' gu ja'tkam. Gio ba' na maa'n pix ti biina' ka', daipu' gu jax chu'm na biima'n jum tiimo' gu ubii. Gio bixchu' bhaan na tu' ka'm ti niidhat mi' pu tu duñiidha', gio nax gi'm tu a'gada'. Gam nax bhai' ja titdat ja tibiaptudidha' gu ja'tkam no'm paxiaraim kia'mi'ñ. Gam nax joojoi'ñdha' na tu ja a'gi'ñdha' gu ja'tkam gu ñio'ki'ñ gu Dios. ³ Gio ba' na cham maimmukda', ni ku cham ja kokdada' gu ja'tkam, gu' ja'pji nar jix bhai'kam ka' pix ja bui, jix ja joi'mdat pix ja nii'ñdha'. Gam na cham tu' bhaan jup jum buixi'ñdha' gu tu' tuumiñ. ⁴ Gio ba' nax bhai' titdat gu binga'n na jax jix kii' ka'm nii'ñ gu Dios, gio gu maamra'n na tu ja a'gi'ñdha' nam jax ja'k jix bhai' mi' pui' jiimda', nam tu' ka'm ti nii'ñdha' gio nam jix *chə kəəkə*'. ⁵ Na gu' no'ñ aañ diilh cham maati' ja silhka'n guñ ki'aam kam, cham jir am nañ mu pai'p ba ja silhka'nda' guch Xoi'kam jii'gi'ñdham. ⁶ Gio na cham jir am na jaro'i' jotmoda' pu chu'm ki'n ba daaka' na jax kia'pix ti jii'ñdha'

buiñor guch Xoi'kam. Na gu' cham maati' ka' no' gammiji maa'n na jax mi' pui' jimda' na jax jix aa' gu Dios, ka' ba' gu' moo jano' gø'kam jim taatii pum ua'tulhdha' ja'p nat jax chu'm ki'n jum ua'tulh gu ja'ook.

⁷ Gam nam aa' ip na tu' ka'm ja nii'ndha' gu ja'ppix ja'tkam nam cham ti jii'gi'ndha' buiñor guch Xoi'kam nam ba' mu dir bha ja'k jix kii' ka'm jup nii'ndha', pu'ni ja'k ba' cham tu' bhaan mai'chia' gu ja'ook.

Gu Paablo na ba tu aa'nda' na jax ja'k jum aa' nam jup tu jimda' gui' nam mi' tu juanda' ja bui guch Xoi'kam jii'gi'ndham

⁸ Gio gui' nam mi' tu juanda' ja bui guch Xoi'kam jii'gi'ndham, jum aa' ip sia nam jir jix kiki' ja'tkam ka', nam jir jix bhabhai'kam ka' biix pix ja bui. Gam nam silhkam tu a'gada' jax ñam kai'chdha'. Ni kum cham jix maik ka'. Ni kum cham ja'p pix mui'x mai'chik ka' gu tuumiñ nam diilh ki'n xim tu tumñigamtak ka'. ⁹ Gio nam mi' pui' tu daa'ñchu'nda' na jax jir silhkam nach aach jax chu'm bhaan ti jii'gi'ñ, nach gu'x maat nar silhkam, dai gux kii'p jum duukam nam bhaan jujurtika'. ¹⁰ Biipi'm aa' nam tu' jax xi dhuñia' no'm moo mi' pu bua gu tu' nam aa'nda' nam jax dhuñia' nam ba' mi' dhir tujuandam ki'n ba darka' ja bui guch Xoi'kam jii'gi'ndham. ¹¹ Sia gu u'uub no'm jix aa' nam tujuandam ki'n baapkia' ja bui guch Xoi'kam jii'gi'ndham, jum aa' nam tu' ka'm ti nii'ndha' ip sia. Silhkam nam tu a'gada' jax ñam kai'chdha', cham tu' nam iatda'. Jix gi'm nam tu a'gada', gam nam mi' pui' xi chu dhuñiidhat tu' nam aa'nda' nam pu duñia'. ¹² Jum aa' ip na maa'n pix ti biina' ka' gu jaro' nar tujuandam ka' ja bui guch Xoi'kam jii'gi'ndham, pu daipu' gu ubii gu jax chu'm na biima'n jum tiimo'. Gio nax bhai' ja mamtuxi'ndha' gu maamra'n, nam cham buam tu'm tu maachidha', sia gu binga'n jix bhai' titdat. ¹³ Na gu' gu jaro' na pu chu'm bhaan ba tu juanda', no'x bhai' mi' pu tu duñiim na tu'm aa'nda' na pu duñia', jix kii' maa'nkam tiigiix io'm tøkob ba daasa' am guch Xoi'kam jii'gi'ndham, pix jix bhai' ba aa'nda' am ba' na silhkam buiñor jix biiñak ka' guch Xoi'kam.

Gu Paablo na ba tu aa'nda' na pu dhi' bhaan jix bhai'x maati' na pui' ja'k jir silhkam nam jax ja'k tu daan guch Xoi'kam jii'gi'ndham

¹⁴ Jootom jañ mui' bam tii'mira', dai nañ biipi' mu tum ua'ñxi'ñ ¹⁵ na ba' no' ñich cham ob mu ai, aap bax mat ka' na jax ja'k jum aa' na tui'ngida' gu jaro' ja bui guch Xoi'kam jii'gi'ndham. Na gu' dhi' ja a'm ti niidhat ja nuuka'n gu Dios maaxik duakam, nam ba' mi' pui' tu a'gada' gu ñio'ki'ñ na jax jir silhkam. ¹⁶ Aach diilh jix bhai'x maat nar gø'p jum duukam dhi' nach tu' bhaan jix biiñak kat pui' ja'k tu jim, na gu' ja'pni tu tu'ii':

Guch Xoi'kam ya ai dhi oi'nga'n bhaan maa'nkam jup jim duuk.

Biix aixim jix bhai'm duukam jup tu buimik,

na gu' gux Dhuudu' kam jix Uañ Ii'mda' na bhaan tajaanixchu'.

Gu noonbi'ñ gu Dios joidham jix kii' maa'nkam tii mit,
 sia nai' pu chu'm ba tum a'ga ja bui gui' nam cham jir Israel kam,
 jai' dhit ba ti jiiigi'ñ am buiñor.
 Ba' ya' dir giop jii jix dhaam ja'k na pai' dhir jir gø'kam xib biix kap.

**Na pui' ba ti'ya' gu Paablo nam gatuuk jai' dhit
 cham mi' pui' ka jiiimda' na jax jix aa' gu Dios**

4 ¹ Gux Dhuudu' kam jix Uañ li'mda'p kai'ch na sap jano' na pai' dhuuk bar mia'n ka' na ba ji chum kuugalhdha' ya' dhi oi'nga'n, mui' cham mi' pui' ka tu daa'ñchu'nda' am na jax jix aa' gu Dios. Mu ja'k pix ba ja kaichgida' am gui' nam maakam tu mamtuxi'ñdha' gu ñio'ki'ñ gu Dios, diilh pix jam pui' ba tu buidha' nam jax ilhii'ñdha'. Pu cham jir silhkam ka', na gu' gu cham kikii' i'ii'mda' ja a'm bap tui'ngida' dhi' dhi ja'tkam, dhi'm ba' pui' ja jurtu'nka' nam cham silhkam ka tu a'gada'. ² Pu cham mi' pui' jiiimda' am diilh nam jax ja'k ja aagi'ñdha' gu jai', dai gux buam jum duukam nam bhaan jujurtika' diilh, ja'p ji buusanda' nam pui' ja'k bapaiñmichdhix ka'. ³ Dhi' pu chu'm gu ja'tkam jup kai'chdha' am na cham jir am na gan ti biina' ka' gu jaroi' no' ba ti jiiigi'ñ buiñor guch Xoi'kam. Sia ji'ma'n gu koi' ua'tulhdhara' ilhii'ñdha' am, aagix ka' pix na jax chu'm jix bhaai' nam kua'da'. Jax dhui nat gu' gu Dios jup tu duu biix na ji'k jir tum kua'dam nam ba' pu'ni tu kua'da' gui' nam ti jiiigi'ñdha' buiñor guch Xoi'kam, dai nam xi taxchaabgidhat gu Dios. ⁴ Nat gu' gu Dios tum kua'dam jup tu duu gu koi' biix na ji'k jix chu jai'ch, cham tu' nach gu' aach ba' ya' dir pui'p ba duñia' na cham jir tum kua'dam ka', dai ji nach tu kua'da' xi taxchaabgidhat gu Dios. ⁵ Na gu'x uañ jup jum duñia' gu koi' nañ xi taxchaabgidhai gu Dios tu jugia', nat gu' diilh gu Dios pui' pu tii nax bhaai' nach tu kua'da'.

**Gu Paablo na ba tu aa'nda' na jax ja'k jir tu'm ka' gu jaroi'
 na tu' silhkam jir tujuandam tugi'ñ ka' guch Xoi'kam**

⁶ Ba' no'p gu' aap pu'ni dai gux kii'p jum duukam ja aagi'ñ guch Xoi'kam jiiigi'ñdham, gio no'p mi' pui' tu daa'ñchugit jum biiñkadat bhaan jum guguuxi'ñ na jax jum kai'ch gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ gu Xoi'kam na silhkam tu a'ga, gio ba' no'p maa'n nap jax mi' pui' jim gammiji, jir jix kii' tujuandam tugi'ñ ka' ap guch Xoi'kam. ⁷ Cha'p mi ja kekædat gui' nam bixchu' iatda' ganai' sapooki'ñ tu a'gada'. Cham tu' mim ninii'ñ gu pu chu'm, gio gu' dai gui' nam cham ja jur bia' nam ba' pu chu'm tu a'gada'. Aap cham tu'p jim buixdhat xim guguuxdhatgida' nap jix io'm xi gaa'ñchu'nda' nap jax ja'k mi' pui' jimda' na jax jix aa' gu Dios. ⁸ Na gu' dhi' ja'pni ji buusan na jax ya' maaxik jich chutku' bhaan nam aa'nda' nach ja'p xi oipoda' nach jich xiisisda' na ba'x bhai' tu tatda' ka', sia ku gu' cham pik jum aa' dhich chutku' nach jix bhai' ja buada'. Gu' matgim guch i'ii'mda'x io'm ji nam aa' nach jix bhai' ja duñia' na

ba'x bhai' tuch jimda' ya' nach ka dudua dhich chuuku' bhaan gio gatuuk jich i'ii'mda' bhaan. ⁹ Jir silhkam dhi' nañ jì'k jax tu a'ga. Jum aa' nam biix dhìt ti jìigi'ndha' na maaxik jir silhkam. ¹⁰ Jich dhakoo'ndhatu'ndat tu a'gichu' ich aach gux bhai'm kai'chdham ñio'ki'ñ gu Dios, sia kum cham jich kiigalhi'ñ gu ja'tkam nach buiñor jix biiñak gu Dios duakam, gui' nat mi' dhir jich boosolh nach jì'k ba ti jìigi'ñ buiñor guch Xoi'kam nach mu ja'k ba bhiichgit nach pai' gammiji git mi' pup jich chulhiindha', gui' na sia pui'p jix bhaai' na ja boosga' mi' dhir gui' nam jix aa'nda' nam ba' cham jum tulhiina'.

¹¹ Pu'ñip xi ja aa'ndhai xi ja chiña' nam mi' pui' jimia' guch Xoi'kam jìigi'ndham. ¹² Cha'p jum do'ndhoka' nam tu' pix jum ilhii'ndha' nap jir biapma', ja'kbui' kat ji nap aap jir ja booi'chu'nda' nam jax ja'k mi' pui' jii'mda' biix guch Xoi'kam jìigi'ndham. Cha'p jì'x ja'p ti kiissapda' nap jax ba jim, jix bhai'p tu ñiokda', gio nap jix chu joi'g'nda', gammiji nax chu uañ kir jup tui'ngida' gum ii'mda' nap mui' xim ga'ngada'. ¹³ Ba' ampik nañ aañ mu aaya', aap ka ja jii'kaixi'ndha' guch Xoi'kam jìigi'ndham gu ñio'ki'ñ gu Dios na tu ua'ñix, xi ja guguuxi'ndha' ap nam mi' pui' jimia' na jì'k jax jum kai'ch. ¹⁴ Pui'p xi chu duña' nap jax ja'k jix chaat jum jur am bhaan, nat gu' gu Dios dhi' bhaan jum a'm ba ti tii. Nap gu'p kai'ch nap bhaankam jix chu juanam gu Dios, pui' ku mit ba' pui' ja'k tum daañxi bhai' xim daagik gui' nam bijik dir ba ti jìigi'ñ buiñor guch Xoi'kam.

¹⁵ Mi'p pui' xi jimia' nañ jì'k jax jum titda nam ba' xim nii'ndha' gu jai' nap jix io'm jum biiñkadim buiñor guch Xoi'kam. ¹⁶ Xim nuukdat ap nap cham ua'tulhdhara' tir gixia'. Xim ga'ngada'p ip no'p moo mi' pui' ja aagi'ñ gu jai' na jax jir silhkam. Gammijip mi' pui' xi jimdat na jax jix kii' ka'm nii'ñ gu Dios, na gu' no'p mi' pui' duiñchu', cham mu ja'k bhiiya' ap nap pai' gammiji mi' pup jum tulhiindha', sia gui' nap jì'k pui' ja mamtuxdha'.

**Gu Paablo na ba tu aa'nda' na jax ja'k jum aa' nach
tu jimda' ja bui gu jai'ch Xoi'kam jìigi'ndham**

5 ¹ Cha'p bhaamda' ki'n tu ja a'gi'ndha' gu chichio'ñ jagi'gir nap pai' dhuuk tu ja a'gi'ndha'. Tu' ka'm jap ja niidhat tu ja a'gi'ndha', nam gu' gu pu'ñim taati'm ja'p ji buanda' na jax gum taat. Gio gum bipna' biipibop jap pui'p ja ilhii'ndha' na jax gu mia'n jum jaaduñ, tu' ka'm jap ja niidhat tu ja a'gi'ndha'. ² Gio gu u'uub jagi'gir jap pui' tu' ka'm jup xi ja niidhat, nam gu' gu pu'ñim taati'm pui'p ji buanda' na jax gum naan. Gio gu titiia pui'p jup ja ilhii'ndha' na jax gu mia'n jum jaaduñ, tu' ka'm jap ja niidhat jup tu ja a'gi'ndha'.

³ Jix bhai'p xi ja bua't gu u'uub di'dilhdhim nam ba ko'iix gu ja bipna', na gu' cham jaro'i' ka jai'ch nax bhai' ja duña'. Xi ja maakat ap gu tu' na ja a'm jum aa'nda'. ⁴ Gu jax chu'm diilhdhim ubii no't muu gu binga'n,

gu' ji no'm gu' dudua gu maamra'n piam gu a'buila'n, dhi' ji nap ja aagi'ndha' nam aa' nam biipi'x bhai' ja duña' gui' nam maap jir jum oi'dhagim ka', nam ba' mi' dhir gu jai'x bhai'p ba ja duña'. Jum aa' gu' nam pui'x ja joi'mdaix bhai'p ja duña' ja'p na jax gui' na mit jix ja joi'mdak jix bhai' ja buimik ja gi'gilh, pui' ja'k jix aa' gu' gu Dios, na gu'r jix bhai'm duukam. ⁵ Gio gu' gu ubii gui' na silhkam pui'm tiiti'nda' nar diilhdhim, soi'm ilhdhat tu daanda' buiñor gu Dios gammiji nabap tanoolh gio nabap tukaa'. ⁶ Gu' ji no' gu' nai' biix aixim tu bua na jax cham kii' ka'm nii'n gu Dios sia ku tiir diilhdhim, dhi' dho gi gu' pu muukix ka' ji ii'mdagaram bhaan. ⁷ Pui'p ja'k xi ja chiña' nam duiñchu'nda' gammiji biix guch Xoi'kam jüigi'ndham, na gu' cham tu' jaro'i' tu' bhaan jax ja titdada' no'm gammiji mi' pui' jüim. ⁸ Na gu' gu jaro'i' na cham ja joi'gi'nda' gui' nam maap jix bhai' kai'chdha', ni gu jajaa'nni'n na pik tiix io'm jum aa'nda', dhi' bhaan jix maati' ka' na cham tu' buiñor jix biiñak ka' guch Xoi'kam. Jix io'm cham jir kii' maa'nkam ka' ba', cham tu' pui' na gui' nam cham ti jüigi'ndha' buiñor guch Xoi'kam.

⁹ Ja daasa' ap gu di'dilhdhim u'uub gui' na silhkam jum aa'nda' nap jix bhai' ja duña'. Dai gui' na mit jü'ma'n pix ja biim tu kiichak gu chichio'n, gio dai gui' nam baik oo'm oidha' bia'ka' gammiji ja'k. ¹⁰ Gio ba' nam biix pix jix mat ka' no't jix bhai' ja mamtuxdhimik ja gi'gilh gu maamra'n. Gam no'r jix bhai'kam kat ja tibiapputu'n kia'mi'n gui' nam paxiaraidha'. Gio no' soi'm duukat ja palhbui'n guch Xoi'kam jüigi'ndham biix aixim tu' na ja a'm jum aa'nda'. Gio gui' nam biix aixim tu'm bhaan jum tulhii'n no'x bhai' ja bua, no' dai gux kii'p jum duukam bhaan ji bamgim nap tu bua.

¹¹ Cha'p ja da'nsada' gu di'dilhdhim u'uub nam gook alh oidha' bia'ka', na gu' cham am ka gixia' no'm jax dhuuk gio maakam jup ba ilhii'n gatuuk. Ja'p xi dhui am ba' guch Xoi'kam nam bax ja oidhak ka' ip gio jai' gu ja'tkam, ¹² bam ua'tulhdha'm ba', nam gu' cham mi' pui' jimia' nam jax tii xi chi'ya' nam jax jum daasa'. ¹³ Piam nam nai' pix jüimit ba tu a'gidha' kikcham na tu' cham bhai'm kai'ch, piam nam iataidha', piam nam bax chu o'jo'nda'. ¹⁴ Ba' ja'pni ja'k jix bhai', nam gu xixibkam di'dilhdhim u'uub jai' xi ja oidhai gu chichio'n, xi chu oi'nchaim jix bhai' xi ja dui gu ja maamar no' mit jü'k ja tii. Ba' pu'ni ja'k cham tu' tu' bhaan jax jich chitdada' am gui' nam xich bhaamki'n aach nach ti jüigi'n buiñor guch Xoi'kam. ¹⁵ Jai' dhit gu di'dilhdhim u'uub cham tu' mi' pui' ka jüim am na jax jix aa' gu Dios, mu ja'k pix bhaan bax chutkagix am na jax ja jurtu'n gu ja'ook.

¹⁶ No' maadit guch Xoi'kam jüigi'ndham, cham jax bua no'r chio'n piam kur ubii, no' tu jaaduñ jü'k gu u'uub di'dilhdhim na mit koi gu ja bipna', jum aa' na diilh jix bhai' ja duña' na ba' cham xi'x xijai ka' ja bui

biix guch Xoi'kam jiiigi'ndham nam jup ja palhbui'ndha' gu jai' na pu cham jaroi' jai'ch ka' nax bhai' ja duñia'.

¹⁷ Guch Xoi'kam jiiigi'ndham nam jix io'm bax maat nam jax ja'k tu ja aagi'n gu jai'ch Xoi'kam jiiigi'ndham, dhi'x io'm jum aa' ip na pim jix bhai' ja buada'. Gook ja'kbui' kim japim ja maakda' gu tu' nam aa'nda', gui' pik nam jix io'm tu a'gat tu mamtuxi'ndha' gu ñio'ki'n gu Dios. ¹⁸ Na gu'p jum kai'ch maa'n kap na mit pai' tu ua'nak gu bijik dir kam: "Jum aa' na kua'da' gu tuur gu tu' nar magooñga'n ka'." Gio ja'p iam ja'pnip tu ua'ñix, iam pix pui'p jum kai'ch: "Jum aa' nam maakda' gu tu' na bhaan jup bipio'da' gu tujuandam."

¹⁹ Ba' no' jaroi' maadit jax jum titda na maadit gui' nam tu a'ga gu ñio'ki'n gu Dios cham mi' pui' duiñchu' na jax ja'k jum aa' na tui'ngida', aap cham jiiigi'ndha'. Jii' ji no'm jix jai'ch jik' gook piam jik' baik nam maaxik nii'n. ²⁰ Ba' no'm jai' dhit pu'ni kiisaim nam jum ua'tulhi'n, ja ñiokdha' ap nam pai' dhuuk biix maap jup tui'ka' guch Xoi'kam jiiigi'ndham nam ba' jai'p te keeket jix chotdonit cham pui'p jum ua'tulhi'ndha'. ²¹ Ja kaichdhat jañ ya' pum titda gu Dios gio guch Xoi'kam, gio gui' nat pu pui' ja'k ja a'm ti tii bijik gu Dios nam jir noonbi'n ka', nap gammiji pu'ni duiñchu'nda'. Maa'n nap jax pix jup ilhii'ndha' sia nar jaroi', na gu' cham jir am no'p jai' cham ja juan sia kum jum ua'tulhi'n. ²² Gu jaroi' nap bax dhaasam ka' na biipi' dir kiikat ja aagi'ndha' gu ñio'ki'n gu Dios guch Xoi'kam jiiigi'ndham, biipi'p xi nii'ndha' no'x joojoi'n na mi' pui' jim na jax jix aa' gu Dios. Na gu' no't jax dhuukat cham mi' pui' ka jii, aap jum a'm ji chi gixia'. Dai gux kii'p jum duukam jap bhaan jum tukgi'ñka' nap xip tu duñiidha'.

²³ A'lhich jap mui'p xi io'dat gu uubas gu barga'n gux o'jo' pa' na ba' jotmoda' duadhidha' gum book na saak jix ko'k, cham tu' dai suudai'.

²⁴ Jai' dhit gu ja'tkam jix bhai'x maati' pu ya' nam tu' bhaan jix u'ua'tulhdhix, sia kut chakuim ai na pai' dhuuk ja aagi'ndha' gu Dios. Ba' jai' na cham maati' ya' nam tu' bhaan jix u'ua'tulhdhix, jano'x bhai' matgilhia' nam tu' bhaan jix u'ua'tulhdhix ka'. ²⁵ Ba' gui' nam jix bhai'm duukam jup tu buada', jik' pix ip nax bhai'x maati' pu ya', gu' ba' gui' na jik' cham maati', gatuuk jix bhai' matgilhia'.

6 ¹ Jai' dhit guch Xoi'kam jiiigi'ndham nam tu ja juantu'n pui' cham ji ja namkidhat, jum aa' nam tu' ka'm ja niidhat mi' pui' xi dhuñiidha' tu' nam ja chianda' gu ja ge'gerkam tuk nam ba' biix pix jix bhai' aa'nda' gu Dios gio gu ñio'ki'n dhi' nach aach bhaan tu a'ga. ² Ba' no'm gu' pui'p ti jiiigi'n buiñor guch Xoi'kam gu ja ge'gerkam tuk, jum aa' nam jix io'm tu' ka'm ja niidhat mi' pui' xi dhuñiidha' jax ñam ja tiidaidha'. Giox bhai' nam mi' pui' xi dhuñiidha', cham tu' parban, na gu' ja'p ji buusanda' nam mia'n jir jum jajaa'nnim ka' nam maap ti jiiigi'ndha' buiñor guch Xoi'kam. Gio gu' guch Xoi'kam jiiigi'ndham pik

nax io'm jum aa' nach jix bhai' ja buada'. Xi ja aagi'ndha' ap biix nam pui' ja'k duiñchu'nda'.

**Gu Paablo na pui' ba ti'ya' na cham jir am na jaroi'
biixchu' bhax chu aa'nda' na git xi chu bia'ka'**

³ No' jaroi' maadit jix io'm maakam xi bua na tu ja a'gi'ñ guch Xoi'kam jii'gi'ndham na jax ja'k cham pui'm kai'ch gu silhkam ñio'ki'ñ guch Xoi'kam dhi' nach tu' bhaan ti jii'gi'ñ aach, ⁴ dhi' na jax dhui bhaan pix g'e'kam jum taat ka' ku ba'p kai'chdha', cham tu' nax mat ka'. Na gu gu jaroi' na gammiji biix aixim kai'chdha' na jax ilhii'ñ diilh, dhi' ja'p ji buusan na pu chu'm ki'n jix ka'ook ka', mi' dhir ba'p ja ia'ndhidha' gu jai'. Mi' dhir jum gigi'lhi'ñ ip gu jii'moda', gio gu bhaamdara', gam nam nai' pix ba tu a'gada', gio nam cham ka ti kiigalhi'ndha'. ⁵ Bar ko'kdhicham ka' pix ba', gammiji biix aixim pix bam buidha' am dai ja'p tuutu'm nam cham ji maatit na jax pik ja'k jir silhkam. Nam gu' bax ia'ndhix ka' gu tu' na cham jir kii' ka', bhaan pix jum tutumñigamtaidha' am nam jax ja'k tu jimda'. Cha'p mi ja kekæda' pu chu'm gu ja'tkam. ⁶ Jir pui' dho ip nax io'm jum tumñigamta' gu jaroi' ii'mda' bhaan no' dhi' ki'n jix bhai'm taat na ji'x pix maakidha' gu tu' gu Dios nam aa'nda', na gu' buiñor ti jii'gi'ndha'. ⁷ Nach gu' aach pu cham tu' ua' na chich pai' dhuuk maaxir ya' dhi oi'nga'n bhaan, ni kuch pu cham tu' xi bhii nach pai' dhuuk giop ko'ya'. ⁸ No'ch bia' nach tu' kua' gio nach tu'ch chi tii'ñ, dhi' ki'n jach jix bhai'ch chaat ka', cham tu' nach bhaan jix buam jich aa'nda' gu tu' na pu cham jum aa'nda'. ⁹ Na gu' gui' nam jix aa'nda' nam jir jix chutumñigam ka', dhi' bhaan biix aixim tu'm ki'n bhai' ji chu ja mai'chii mu ja'k bhaan pix bax chutkagix ka' am, biix aixim pix bam aa'nda'm ba'. Dhi' pui' ja'k tu bua nam ba' cham ji'xkat mi' pui' jimia' gu ja'tkam na jax jix aa' gu Dios, dhi' ba' ki'n jup ba ja tulhiiñchuda' gatuuk. ¹⁰ Na gu' gu jaroi' no't bhaan ba ji jurti gu tuumiñ, dhi' mi' dhir bhai' jim gi'ldha' biix aixim gu tu'x buam jum duukam. Jai' dhit nam tii mi' pui' ka tu daa'ñchugit na jax jix aa' gu Dios, cham tu' mi' pui' ka jiiim am, nam gu' dai bhaan pix bax chutkagix nam jum ga'nga nam jax dhui biix aixim tu'm xi chu bia'ka' git, dai nam bam tulhiiñ pix ba' ja i'ii'mda' bhaan.

**Gu Paablo na pui' ba ti'ya' nam aa' nach
mi' pui' jiiimda' na jax jix aa' gu Dios**

¹¹ Ba' aap nap bhaankam tu juan gu Dios, cha'p pu chu'm bhaan jum tukgidhat mi' pui' xi jimda' na jax jix aa'. Soi'p jum ilhdhat jix ja joi'gi'nda' gu jai' gammiji. Mi'p pui' tu daa'ñchugit xi kiikgida' nap tu' bhaan jix biiñak kat ti jii'gi'ñ biix jum jur ki'n. ¹² Ja'p ji buusanda' nap tu kokdatu'nda' nap mi' pui' tu daa'ñchu'ndat xi kiiki'nda'. Xim do'ñcho' ap nam a'm ti niidhidha' gu Dios gammiji, na gu' dhi'r jix bhai'm duukam.

Gio gu' pu kai'ñkam jum a'm ti tii nap ba' mi' pui' tu duñia' na jax jix aa', pui' na pich jax tii jano' nam mui' te kœe guch Xoi'kam jiiigi'ñdham nap saak buiñor jix biiñak guch Xoi'kam biix jum jur ki'n. ¹³ Ba' gu Dios na ja maak ii'mda' biix nam ji'k tu' nai' tu dudua, gio guch Xoi'kam nat aa'ñ gu Poonsio Pilaato nar tu'p tu'm da', aañ dhi' ja kaichdhat jum chian ¹⁴ nap mi' pui' xi dhuñia' nañ jax jum titda. Cha'p pataasat nañ ba' cham tu' bhaan jax jum titdada'. Gammijip ba' moo pui' pu duiñchu'nda' jano' juugit na pai' dhuuk bha jimda' guch Xoi'kam nax io'm jir ge'kam. ¹⁵ Na gu' gu Dios pui' tu duñia' na pai' dhuuk diilh pu ti'ya', na gu' dai gui'r Dios nax io'm jir ge'kam. Jir ja ge'kam tuk gui' nam jix io'm jir ge'gerkam ya' dhi oi'ñga'n, sia gui' nam a'lhich ki'n jir ge'gerkam. ¹⁶ Dai gui'x jai'ch na cham tu' mumki. Maa'n kap kio na pai' joidham jix chu abhaar gio nax chum tua kat tum tanoor. Pu cham jaroi' nii'ñ maaxik, ni ku cham ji'xdha' jaroi' tigia', na gu' pu cham jaroi' mia'n a'ji bhai' na pai'p tu'ii'. Pui' kuch ba' dai gui' ge'kamtu'nda', na gu' bixchu'x bhaai' na pu tu duñia'. Ee ku pui' tu tui'ka'.

¹⁷ Gui' nam jir jix chutumñigam ya' dhi oi'ñga'n bhaan, ja'p jap ja tiida' nam cham tu' ja tumñi' bhaan jujurtika', ni kum cham dhi' bhaan ge'gerkam jum taat ka', na gu' pu cham tu' bhaai' sia ku jaroi' tii giilhim jir jix chumñigam ya' dhi oi'ñga'n bhaan. Ja'p jap ja tiida' na dai gu Dios jix bhaai' nam buiñor jix biiñak kat jix bhai'm taat ka', na gu' gui' pix na tuch maak biix aixim tu' nach a'm jum aa'nda' nach ba' aach ya' dir ki'n jup jich guguuxi'ñdha' dhich chutku' bhaan. ¹⁸ Xi ja aagi'ñdha' ap nam jix joojoidhat jix chu onbai'ñdhar ka' gu tu' nam bia' na ba' pu'ni ja'k silhkam pui' bam kai'chdha' nam jir jix chutumñigam, nam gu'x bhai'm duukam jup tu' buada'. ¹⁹ Jix bhai' tu ja jimda' ba', na gu' ja a'm ba ti niidhidha' gu Dios. Gatuuk dai na ba ja baidhika' nam buiñor bap tui'ka' gammiji, nam gu' xib dir buiñor pu bam tutumñigamtaidha'.

**Gu Paablo na ba guguuxdha' gu Timoteo na cham ja kekeeda'
gui' nam maakam ja mamtuxi'ñdha' gu ja'tkam**

²⁰ Ba' aap Timoteo, diilh jap mi' pui' xi dhuñchu'nda' na pich tu' ba maat nar joidham. Cha'p ja kekeedat gui' nam biix aixim tu'm tu a'ga na tu' ya' dhi oi'ñga'n jax jum bua, na gu' pu cham tu' mim nini'ñ. Diilh pix nam jax ilhii'ñdha' nam pu kai'chdha', cham tu' na pui' ja'k jix aa' gu Dios. ²¹ Na gu' jai' dhit nach tii maap kach dhaa'ñchugit, na mit pai' dhuuk pu'ni biix aixim tu'm ba ji chu a'ga, pu cham mi' pui' ka tu daa mit na jax jix aa' guch Xoi'kam.

Ja'pni tu tui'ka' ku ba' moo guch Gi'kora' git pix gammiji jam a'm ti niidhidha' biix ji'ma'n aapi'm.